Rada Powiatu
Ostrowieckiego

Ostrowiec Świętokrzyski
dnia 10 grudnia 2019r

Znak:Or.III.0002.25.2019

RADNI RADY POWIATU
OSTROWIECKIEGO

Uprzejmie informuję, że sesja Rady Powiatu Ostrowieckiego odbędzie się w dniu 18 grudnia 2019 roku o godz. 13.00 w sali konferencyjnej Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim przy ulicy Iłżeckiej 37.

Proponowany porządek obrad:

1. Otwarcie sesji, stwierdzenie ważności obrad.
2. Przyjęcie porządku obrad.
3. Przyjęcie protokołu z sesji Rady Powiatu Ostrowieckiego Nr XXII/2019 z dnia 30 października 2019r
4. Przyjęcie protokołu z sesji nadzwyczajnej Rady Powiatu Ostrowieckiego Nr XXIII/2019 z dnia 22 listopada 2019 roku.
5. Ochrona środowiska w Powiecie Ostrowieckim za III kwartały 2019 roku.
6. Bieżąca sytuacja finansowa w Zespole Opieki Zdrowotnej w Ostrowcu Świętokrzyskim.
7. Podjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia zmian w Statucie Zespołu Opieki Zdrowotnej w Ostrowcu Świętokrzyskim ul. Szymanowskiego 11 (inicjatywa uchwałodawcza – Zarząd Powiatu).
8. Podjęcie uchwały w sprawie zmian w budżecie Powiatu Ostrowieckiego na 2019 rok (inicjatywa uchwałodawcza – Zarząd Powiatu).
9. Podjęcie uchwały w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Powiatu Ostrowieckiego na lata 2019-2033 (inicjatywa uchwałodawcza – Zarząd Powiatu).

10. Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia planu pracy Komisji Rewizyjnej Rady Powiatu Ostrowieckiego na rok 2020 (inicjatywa uchwałodawcza – Przewodniczący Rady).

11. Informacja Przewodniczącego Rady Powiatu Ostrowieckiego o złożonych interpelacjach.

12. Sprawy różne.

13. Zakończenie sesji

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mariusz Pasternak

Wydział Rolnictwa, Środowiska i Gospodarki Nieruchomościami Referat Rolnictwa i Środowiska

Finansowanie inwestycji proekologicznych dla osób prywatnych

Nowe uregulowania prawne ochrony środowiska i rolnictwa

Odnawialne źródła energii

Formy ochrony przyrody na terenie powiatu ostrowieckiego

Ostrowiec Świętokrzyski, listopad 2019 r.

Finansowanie inwestycji proekologicznych dla osób prywatnych

Czyste Powietrze

To kompleksowy program, którego celem jest zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne. Program skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych by efektywnie zarządzać energią.

Program skierowany jest do osób fizycznych będących właścicielami domów jednorodzinnych, lub wydzielonego w budynku jednorodzinnym lokalu mieszkalnego, albo osób posiadających zgodę na rozpoczęcie budowy budynku jednorodzinnego. Dotacje i pożyczki są udzielane za pośrednictwem szesnastu Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW).

Maksymalny możliwy koszt, od którego liczona jest dotacja to 53 tys. zł. Jeśli koszty realizacji inwestycji przekroczą 53 tys. zł, dodatkowe koszty mogą być dofinansowane w formacie pożyczki. Minimalny koszt kwalifikowany projektu to 7 tys. zł.

Program przewiduje dofinansowania m.in. na:

- wymianę starych źródeł ciepła (pieców i kotłów na paliwa stałe) oraz zakup i montaż nowych źródeł ciepła, spełniających wymagania programu,
- docieplenie przegród budynku,
- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej
- instalację odnawialnych źródeł energii (kolektorów słonecznych i instalacji fotowoltaicznej)
- montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła

Dofinansowanie można uzyskać na działania:

Nazwa elementu przedsięwzięcia	Jednostka	Maksymalny jednostkowy koszt kwalifikowany na jeden budynek
audyt energetyczny budynku przed realizacją przedsięwzięcia	szt.	do 1 000 zł
dokumentacja projektowa związana z modernizacją, przebudową dachu (części konstrukcyjnych dachu) wraz z dociepleniem	szt.	do 1 000 zł
dokumentacja projektowa modernizacji instalacji wewnętrznych oraz wymiany źródła ciepła	szt.	do 1 000 zł
ekspertyza ornitologiczna i chiropterologiczna	szt.	do 500 zł

Nazwa elementu przedsięwzięcia	Jednostka	Maksymalny jednostkowy koszt kwalifikowany
docieplenie przegród budowlanych oraz uzasadnione prace towarzyszące	m^2 powierzchni przegrody	do 150 zł
wymiana stolarki zewnętrznej w tym: okien, okien połaciowych, drzwi balkonowych, powierzchni przezroczystych nieotwieralnych	m^2 powierzchni	do 700 zł
wymiana drzwi zewnętrznych, w tym bram garażowych	m^2 powierzchni	do 2 000 zł

Nazwa elementu przedsięwzięcia	Jednostka	Maksymalny jednostkowy koszt kwalifikowany na jeden budynek
węzeł cieplny	zestaw	do 10 000 zł
kotły na paliwo stałe (biomasa) wraz z systemem odprowadzania spalin	zestaw	do 20 000 zł
kotły na paliwo stałe (węgiel) wraz z systemem odprowadzania spalin	zestaw	do 10 000 zł
system ogrzewania elektrycznego	zestaw	do 10 000 zł
kotły gazowe kondensacyjne, olejowe, system odprowadzania spalin, zbiornik na gaz/olej	zestaw	do 15 000 zł
pompy ciepła powietrzne	zestaw	do 30 000 zł
pompy ciepła odbierające ciepło z gruntu lub wody	zestaw	do 45 000 zł
instalacje wewnętrzne ogrzewania i ciepłej wody użytkowej	zestaw	do 15 000 zł
wentylacja mechaniczna wraz z odzyskiem ciepła	zestaw	do 10 000 zł
kolektory słoneczne	zestaw	do 8 000 zł
mikroinstalacja fotowoltaiczna*	zestaw	do 30 000 zł
przyłącza i instalacja wewnętrzna gazowa/olejowa**	zestaw	do 5 000 zł
przyłącze cieplne***	zestaw	do 10 000 zł
przyłącze i instalacje wewnętrzne elektroenergetyczne***	zestaw	do 8 000 zł

* Koszt instalacji za 1KWp wynosi 6000 zł
** Tylko w przypadku podłączenia nowego źródła
*** Z wyłączeniem kosztu ponoszonego przez operatora sieci dystrybucyjnej w przypadku mikroinstalacji fotowoltaicznej

Mała retencja, studnie i przetwórstwo

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi uaktualniło harmonogram naborów wniosków w ramach PROW na lata 2014-2020. Znalazły się w nim dwie nowości.

Jeszcze w tym roku rolnicy będą mogli ubiegać się w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o pomoc finansową na inwestycje w tzw. małą retencję i rolniczy handel detaliczny.

W ramach „Modernizacji gospodarstw rolnych" na inwestycje w nawadnianie rolnicy będą mogli otrzymać dotację w wysokości do 100 tys. zł. Pieniądze będzie można przeznaczyć na obiekty i urządzenia chroniące gospodarstwa przed suszą, w tym m.in. na budowę zbiorników wodnych, studni głębinowych, zakup systemów nawadniających i pomiarowych.

Instrument „Przetwórstwo i marketing produktów rolnych" przeznaczony jest dla tych rolników, którzy zajmują się lub chcą podjąć działalność w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD).

Pomoc jest udzielana na materialne lub niematerialne inwestycje dotyczące przetwarzania i wprowadzania do obrotu na poziomie handlu hurtowego produktów rolnych (tj. produktów wymienionych w Załączniku nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej z wyłączeniem produktów rybnych), przy czym produkt będący wynikiem przetwarzania powinien być również produktem rolnym.

Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji. Poziom pomocy wynosi do 50% kosztów inwestycji kwalifikującej się do wsparcia i wynosi nie więcej niż:

- 10 mln zł dla jednego beneficjenta (mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo wykonujące działalność gospodarczą w zakresie przetwarzania i sprzedaży hurtowej produktów rolnych) w okresie realizacji Programu i nie mniej niż 100 tys. zł na operację, a w przypadku związków grup producentów rolnych lub zrzeszeń organizacji producentów dla jednego beneficjenta w okresie realizacji Programu nie więcej niż 15 mln zł i nie mniej niż 100 tys. zł na operację,
- 500 tys. zł dla rolników, domowników lub małżonków - rozpoczynających działalność w zakresie przetwarzania produktów rolnych i nie mniej niż 10 tys. zł na operację,
- 100 tys. zł dla rolników lub ich małżonków – rozpoczynających lub prowadzących działalność w zakresie przetwarzania i sprzedaży przetworzonych produktów rolnych w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD) i nie mniej niż 10 tys. zł na operację.

Pomoc może być przyznana, jeżeli spełnione są następujące warunki:

1) wnioskodawca jest zdolny do realizacji i utrzymania planowanego przedsięwzięcia, co weryfikowane jest na podstawie analizy danych ekonomicznych dotyczących dotychczasowej działalności gospodarczej oraz projekcji finansowych zawartych, w biznesplanie.
2) wnioskodawca deklaruje, iż po zakończeniu realizacji operacji będzie zaopatrywał się w co najmniej 50% całkowitej ilości surowców niezbędnych do produkcji na podstawie umów długoterminowych (co najmniej 1-rocznych), zawieranych bezpośrednio z: rolnikami, grupami lub organizacjami producentów, związkami grup lub zrzeszeniami organizacji producentów lub podmiotami wstępnie przetwarzającymi produkty rolne.

Inwestycja, której dotyczy operacja, musi spełniać wymagania określone przepisami prawa mające zastosowanie do tej inwestycji.

Pomoc może być udzielona na realizację operacji w zakładach spełniających obowiązujące standardy higieniczno – sanitarne, ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt.
Inwestycje zakładające wzrost mocy produkcyjnych mogą być wspierane pod warunkiem udokumentowania bazy surowcowej oraz wykazania możliwości zbytu planowanej produkcji.
Operacje nie mogą dotyczyć sprzedaży detalicznej – warunek ten nie dotyczy podmiotów składających wnioski w naborze tematycznym dotyczącym wsparcia rolniczego handlu detalicznego oraz rozpoczynania działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa produktów rolnych.
Rolniczy handel detaliczny daje możliwość produkcji i sprzedaży konsumentom finalnym żywności, wyprodukowanej w całości lub w części z własnej uprawy, chowu lub hodowli, poprzez uregulowanie kwestii prowadzenia rolniczego handlu detalicznego z punktu widzenia bezpieczeństwa żywności i prawa podatkowego. W ramach RHD możliwa jest, oprócz sprzedaży konsumentom finalnym, również produkcja, w tym przetwarzanie żywności i jej sprzedaż konsumentowi finalnemu.
Rolniczy handel detaliczny jest formą ułatwienia rolnikom prowadzenia działalności w zakresie sprzedaży konsumentowi końcowemu surowców i żywności przetworzonej.
Zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami krajowymi, działalność w zakresie rolniczego handlu detalicznego nie wymaga rejestracji jako działalność gospodarcza.
Proces rejestracji rolniczego handlu detalicznego polega na uzyskaniu wpisu do rejestru u powiatowego lekarza weterynarii lub państwowego powiatowego/granicznego inspektora sanitarnego właściwego ze względu na siedzibę zakładu lub miejsce prowadzenia działalności. Rolnik decydujący się na prowadzenie takiej działalności, składa w formie pisemnej wniosek o wpis do rejestru zakładów do właściwego państwowego powiatowego/granicznego inspektora sanitarnego w terminie 14 dni przed dniem rozpoczęcia planowanej działalności, lub powiatowego lekarza weterynarii w terminie 30 dni przed dniem rozpoczęcia planowanej działalności.

Zalesienia

W dniu 1 marca 2019 r. Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa podał do publicznej wiadomości ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie wsparcia na zalesienie w 2019 r. Wsparcie na zalesienie jest premią inwestycyjną, która realizowana jest w ramach poddziałania Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, które ma na celu zwiększanie obszarów leśnych poprzez zalesianie i tworzenie terenów zalesionych na gruntach rolnych oraz gruntach z sukcesją naturalną.
W ramach poddziałania Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych, rolnik może ubiegać się o pomoc na zalesienie w formie 3 premii: wsparcia na zalesienie, premii pielęgnacyjnej oraz premii zalesieniowej. Rolnik, który chce otrzymać pomoc na założenie uprawy leśnej, w 2019 r. powinien złożyć wniosek o przyznanie wsparcia na zalesienie, natomiast wniosek o przyznanie premii pielęgnacyjnej i premii zalesieniowej powinien złożyć w 2020 r. i w kolejnych latach.
Wsparcie na zalesienie stanowiące jednorazową, zryczałtowaną płatność z tytułu poniesionych kosztów wykonania zalesienia oraz ewentualnego jego ogrodzenia lub ewentualnego zabezpieczenia drzewek 3 palikami, w przeliczeniu na hektar gruntów,

wypłacaną w pierwszym roku zalesienia. Pomoc na zalesienie, w tym wsparcie na zalesienie może być przyznana jednemu rolnikowi do powierzchni nie większej niż 20 ha, w całym okresie programowania.

Wsparcie jest przyznawane osobie fizycznej lub prawnej bądź grupie osób fizycznych lub prawnych, bez względu na status prawny takiej grupy i jej członków w świetle prawa krajowego, których gospodarstwo rolne jest położone na obszarze Rzeczpospolitej Polskiej oraz które prowadzą działalność rolniczą. Wsparcie na zalesienie jest przyznawane również jednostkom samorządu terytorialnego i jednostkom organizacyjnym gmin, powiatów oraz województw.

Wsparcie może być przyznane beneficjentowi, jeżeli:

1. został mu nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności,
2. zobowiązał się do:

a) wykonania zalesienia gruntu zgodnie z wymogami planu zalesienia, a gdy jest to przewidziane w planie zalesienia wykonania również jego ogrodzenia lub zabezpieczenia drzewek 3 palikami,

b) uzyskał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanego wykonania zalesienia – w przypadku ubiegania się o wsparcie na zalesienie, a planowane wykonanie zalesienia jest przedsięwzięciem, którego realizacja wymaga uzyskania takiej decyzji zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081). Obowiązek ten dotyczy sadów i gruntów z sukcesją naturalną.

Wsparcie na zalesienie jest przyznawane beneficjentowi do gruntów:

1. wykazanych w ewidencji gruntów i budynków jako grunty rolne, użytkowane jako grunty orne albo sady albo grunty z sukcesją naturalną. W przypadku, gdy grunt zadeklarowany we wniosku nie jest wykazany w ewidencji gruntów i budynków jako grunt rolny, pomimo tego że zgodnie ze stanem faktycznym jest gruntem ornym albo sadem albo gruntem z sukcesją naturalną, wsparcie na zalesienie nie będzie przyznane. Żeby wsparcie mogło być przyznane do takiego gruntu, konieczna jest zmiana klasyfikacji gruntu, w ewidencji gruntów i budynków,
2. przeznaczonych do zalesienia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku tego planu, gdy zalesianie tych gruntów nie jest sprzeczne z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a w przypadku braku tego planu oraz tego studium - gdy grunty te zostały przeznaczone do zalesienia w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
3. stanowiących własność rolnika albo własność jego małżonka lub własność jednostki,
4. o powierzchni nasadzeń co najmniej 0,1 ha i szerokości większej niż 20 m, przy czym wymagania, które dotyczy szerokości gruntu, nie stosuje się, jeżeli grunty te graniczą z lasem lub obszarem zalesionym,
5. położonych poza:
   - obszarami Natura 2000 lub obszarami znajdującymi się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 142, z późn. zm.), chyba że planowane wykonanie zalesienia nie jest sprzeczne z planami ochrony

albo planami zadań ochronnych tych obszarów albo celami ochrony tych obszarów,

- obszarami rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, parków narodowych lub obszarami ich otulin, chyba że planowane wykonanie zalesienia nie jest sprzeczne z celami ochrony tych obszarów,

6. w przypadku gruntów, na których:
   - występują drzewa lub krzewy pochodzące z sukcesji naturalnej, należące do rodzimych gatunków lasotwórczych, w tym drzewa lub krzewy gatunków rodzimych wymienionych w załączniku nr 1 do rozporządzenia,
   - drzewa i krzewy gatunków rodzimych wymienionych w załączniku nr 1 do rozporządzenia występują w kępach o powierzchni co najmniej 5 arów, a ich liczba na hektar:
     - wynosi nie mniej niż 50% liczby sadzonek drzew na hektar określonej w załączniku nr 2 do rozporządzenia w odniesieniu do poszczególnych gatunków drzew - w przypadku drzew o średniej wysokości do 0, 5 m
     - wynosi nie mniej niż 30% liczby sadzonek drzew na hektar określonej w załączniku nr 2 do rozporządzenia w odniesieniu do poszczególnych gatunków drzew - w przypadku drzew o średniej wysokości powyżej 0, 5 m,
   - powierzchnia kęp, na której występują drzewa wyrosłe w wyniku sukcesji naturalnej, stanowi nie mniej niż 10% powierzchni gruntu,
   - średni wiek drzew lub krzewów wyrosłych w wyniku zaprzestania użytkowania rolniczego nie przekracza 20 lat

   zwanych dalej „gruntami z sukcesją naturalną" wsparcie na zalesienie przysługuje, jeżeli na tych gruntach, zgodnie z planem zalesienia, jest wymagane wykonanie zalesienia.

Nowe uregulowania prawne ochrony środowiska i rolnictwa

Ochrona środowiska

Najważniejsze zmiany związane z gospodarką odpadami wynikają z uchwalonej we wrześniu 2018 r. nowelizacji ustawy o odpadach. W najbliższych miesiącach przedsiębiorcy muszą spełnić kilka istotnych wymogów, których niewykonanie będzie groziło określonymi sankcjami.

Wśród najważniejszych nowych obowiązków można wyróżnić trzy kwestie. Są to nowe przepisy dotyczące wizyjnego systemu kontroli miejsc magazynowania odpadów. Termin wdrożenia tych systemów został ustalony do 5. marca br. 2019, ale prawdopodobne jest, że ze względu na brak przepisów szczegółowych termin ten zostanie wydłużony. Druga spośród najistotniejszych kwestii, to nowe przepisy dotyczące wymagań przeciwpożarowych dla miejsc magazynowania odpadów. Ostatni obszar dotyczy dostosowania posiadanych pozwoleń. Wniosek o dostosowanie posiadanych pozwoleń/zezwoleń w zakresie gospodarowania odpadami został pierwotnie określony do 5 września 2019 r. Sejm zgodził się jednak na przesunięcie tego terminu do 5 marca 2020 r.

Zmiany w zakresie gospodarowania odpadami idą jednak dalej i wynikają m.in. z ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw oraz ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw. Dodany przepis ust 3a do art. 27 ustawy o odpadach rozszerza odpowiedzialność za gospodarowanie odpadami niebezpiecznymi. Zgodnie z nowym zapisem wytwórca odpadów będzie odpowiedzialny za odpady niebezpieczne do samego końca (do momentu odzysku tych odpadów). Przedsiębiorstwa wytwarzające odpady niebezpieczne nie będą więc zwolnione z mocy prawa z odpowiedzialności, gdy taki odpad przekażą firmom odbierającym odpady.

Wszystkie firmy biorące udział w systemie gospodarowania odpadami muszą przygotować się do jego cyfryzacji. W związku z wdrożeniem bazy danych o odpadach (BDO), wytwórcy odpadów muszą być przygotowani do prowadzenia ewidencji odpadów, rejestru i sprawozdawczości wyłącznie w formie elektronicznej. Będzie się to odbywać za pośrednictwem indywidualnego konta w systemie BDO. Zatem wypełnianie dokumentów ewidencji odpadów następować będzie na bieżąco poprzez ten system.

W planach jest zapewnienie dostępu do informacji z zasobów BDO Policji, Inspekcji Transportu Drogowego oraz organom nadzoru górniczego celem przeprowadzenia czynności kontrolnych (np. kontroli transportu odpadów).

Skala i dynamika zmian przepisów w tym zakresie i jednocześnie brak wielu istotnych przepisów wykonawczych powodują brak możliwości pełniejszego przedstawienia sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami. Z kolei tempo wprowadzania zmian przepisów spowodowało, że wiele regulacji jest nieprecyzyjnych lub sprzecznych, także w obrębie jednej ustawy czy rozporządzenia.

Rolnictwo

W czerwcu 2018 r. Rada Ministrów przyjęła nowy program mający na celu regulację stosowania nawozów mineralnych oraz naturalnych, a także przechowywania nawozów naturalnych oraz pasz objętościowych w całym kraju. Nowe prawo ma za zadanie realizację założeń zawartych w dyrektywie azotanowej oraz Prawie wodnym. 12 lipca 2018 w Dzienniku Ustaw zostało opublikowane Rozporządzenie Rady

Ministrów w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu" i wraz z nim zaczęły obowiązywać nowe przepisy, natomiast w przypadku przepisów dotyczących obowiązku sporządzania planu nawożenia azotem zaczęły obowiązywać od dnia 1 stycznia 2019 r.

Obowiązek dostosowania miejsc do przechowywania nawozów naturalnych do wymogów określonych w przyjętym przez Radę Ministrów dokumencie, zaczną obowiązywać z dniem 31 grudnia 2021 r. dla podmiotów prowadzących chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich w liczbie większej niż 210 DJP, zaś dla podmiotów prowadzących chów lub hodowlę zwierząt w liczbie mniejszej lub równiej 210 DJP termin ten wyznaczono do końca 2024 r.

Program ten ma za zadanie realizację postanowień zawartych w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. poz. 1566), w której to wprowadzono przepisy nakładające obowiązek opracowania i wdrożenia na terenie całego kraju programu działań mających na celu ograniczenie odpływu związków azotowych ze źródeł rolniczych. Zgodnie z art. 3 ust. 5 dyrektywy Rady 91/676/ EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (dyrektywy azotanowej) zwalnia się państwo członkowskie z obowiązku wyznaczania OSN pod warunkiem, że ustanowi i będzie realizowało program działań na terytorium całego kraju.

Celem projektu jest zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczaniu. W związku z wdrożeniem programu dla obszaru całego kraju zostało przewidziane dostosowanie infrastruktury gospodarstw rolnych do wymagań określonych w programie. Program ten zawiera ustalenia co do zakazu stosowania nawozów w pobliżu wód powierzchniowych, na glebach zamarzniętych, zalanych i nasyconych wodą oraz pokrytych śniegiem, a także zakazu stosowania i przechowywania nawozów na terenach o dużym nachyleniu w kierunku wód powierzchniowych.

Program obejmuje również warunki stosowania nawozów w pozostałej części terenu o dużym nachyleniu, terminy stosowania nawozów, warunki przechowywania nawozów naturalnych oraz postępowanie z odciekami, wielkość stosowanych dawek oraz sposoby nawożenia azotem oraz sposób dokumentowania realizacji programu.

Nowe regulacje prawne dotyczą również rolniczego wykorzystania nawozów azotowych. Zabrania się stosowania nawozów na glebach zalanych wodą, przykrytych śniegiem, zamarzniętych do głębokości 30 cm oraz podczas opadów deszczu. Zakaz ten nie dotyczy nawożenia stawów wykorzystywanych do chowu lub hodowli ryb. Nie stosuje się nawozów, z wyłączeniem gnojowicy, na gruntach rolnych w odległości 5 m od brzegów: jezior i zbiorników wodnych o powierzchni do 50 ha, cieków naturalnych, rowów z wyłączeniem rowów o szerokości do 5 m liczonej na górnej krawędzi brzegu rowu oraz kanałów.

Dla gnojowicy na tego typu gruntach ornych odległość ta wynosi 10 m. Natomiast na gruntach rolnych znajdujących się w odległości 20 m od brzegu jezior i zbiorników wodnych o powierzchni powyżej 50 ha, ujęć wody, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej oraz obszarów morskiego pasa nadbrzeżnego nie można stosować każdego rodzaju nawozów. Odległości te mogą zostać zmniejszone o połowę, jeżeli na gruntach rolnych występuje roślina uprawna i stosowanie nawozów następuje za pomocą urządzeń aplikujących je bezpośrednio do gleby oraz w przypadku podzielenia pełnej dawki nawozów na co najmniej na 3 równie dawki (odstęp pomiędzy ich stosowaniem nie może być krótszy niż 14 dni).

Nie jest dozwolone mycie rozsiewaczy nawozów i sprzętu do aplikacji oraz rozlewanie wody z ich mycia w odległości mniejszej niż 25 m od brzegu zbiorników wodnych, jezior, cieków naturalnych, rowów, kanałów, ujęć wody (jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej) oraz obszarów morskiego pasa nadbrzeżnego. Przy dużym nachyleniu terenów w kierunku wód powierzchniowych wartości te wzrastają o 5, czyli wynoszą odpowiednio 10, 15 oraz 25 m. Również te odległości można zmniejszyć o połowę przy aplikacji nawozów bezpośrednio do gleby oraz dzieląc pełną dawkę na 3 równe części. Na pozostałej części terenu o dużym nachyleniu należy rozdzielić dawki nawozów azotowych mineralnych, by nie przekraczały 100 kg N/ha, a nawożenie wykonać za pomocą ich bezpośredniej aplikacji do gleby lub przyorania, lub wymieszania z glebą.

W trakcie trwania okresu wegetacji nawożenie winno się stosować przy największym zapotrzebowaniu roślin na azot. Przy nawożeniu nawozami naturalnymi wymieszania z glebą lub przyorania dokonuje się w ciągu 4 godzin od jego zastosowania, jednak nie później niż następnego dnia. Działkę rolną w tym przypadku należy uprawiać w kierunku poprzecznym do nachylenia stoku, stosując odkładanie skiby w górę stoku, jeżeli pozwala na to usytuowanie i wielkość działki bądź przy stosowaniu konserwujących systemów uprawy, tj. uproszczonej, uproszczonej pasowej lub zerowej. Nie dotyczy to działek rolnych mniejszych od 1 ha, na których stosuje się uproszczony system uprawy. Na terenach o dużym nachyleniu przechowywanie nawozów nie jest dozwolone w odległości 25 m od linii brzegu wód powierzchniowych, pasa morskiego i ujęć wód, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej.

Dalsze zmiany wprowadzono w zakresie przechowywania nawozów naturalnych i postępowania z odciekami. Zarówno produkujący, jak i przejmujący od innego gospodarstwa nawozy naturalne stałe i płynne zobowiązani są do przechowywania ich w sposób bezpieczny dla środowiska i zapobiegający przedostawaniu się odcieków do wód i gruntu w okresie, kiedy nie jest możliwe ich wykorzystanie rolnicze. Wiąże się to z zapewnieniem powierzchni nieprzepuszczalnych w miejscach przechowywania nawozów naturalnych stałych, zaś zbiorniki do przechowywania nawozów naturalnych płynnych powinny mieć osłonę elastyczną lub pływającą, szczelne dno i ściany. Obornik uzyskiwany od zwierząt gospodarskich utrzymywanych na głębokiej ściółce może być przechowywany w budynku inwentarskim o nieprzepuszczalnym podłożu.

Powierzchnia miejsc do przechowywania nawozów naturalnych stałych powinna umożliwić ich przechowywanie przez okres 5 miesięcy, zaś pojemność pojemnika na nawozy naturalne płynne na okres 6 miesięcy. Obliczenie wymaganej pojemności zbiorników lub powierzchni do przechowywania nawozów należy poprzedzić sporządzeniem obrotu stada, obliczeniem przelotowości zwierząt oraz wyliczeniem stanów średniorocznych, które następnie przelicza się na DJP. Sposób wykonywania wymaganych obliczeń znajdują się w załącznikach nr 4 i 5 programu. Bezpośrednio na gruntach rolnych możliwe jest czasowe przechowywanie obornika przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy. Należy spełnić jednak kilka warunków, tj. zlokalizowanie pryzmy poza zagłębieniami terenu, na możliwe płaskim terenie (dopuszczalny spadek to 3%), w miejscu niepiaszczystym i niepodmokłym, w odległości większej niż 25 m od linii brzegu wód powierzchniowych, pasa nadmorskiego i ujęć wody (jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej).

Obornik w danym miejscu można przechowywać po upływie 3 lat od zakończenia przechowywania na tym miejscu obornika. Lokalizacje pryzmy oraz datę założenia należy zaznaczyć na mapie lub szkicu działki i przechowywać przez okres

3 lat. Pomiotu ptasiego i kiszonek nie należy przechowywać bezpośrednio na gruncie.

Kiszonkę przechowuje się na materiałach pochłaniających odcieki oraz pod przykryciem foliowym. Kiszonki i nawozów naturalnych nie należy przechowywać w odległości mniejszej niż 25 m od studni lub ujęć wody (gdy nie ustanowiono strefy ochronnej) oraz linii brzegu wód powierzchniowych oraz pasa morskiego.

Od 1 stycznia 2019 r. weszły w życie nowe regulacje prawne opracowane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju wsi. Są to:

- Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej;
- Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników do sklepów i restauracji;
- Ustawa z dnia 4 października 2018 r. o zmianie ustawy o produktach pochodzenia zwierzęcego oraz ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia;
- Ustawa z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o paszach;
- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o ochronie roślin oraz niektórych innych ustaw;

oraz

- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie księgi rejestracji bydła, świń, owiec lub kóz.
- Nowe rozwiązania w zakresie wykorzystania środków Funduszu Promocji Mięsa Wieprzowego.

Pierwsza z ustaw wprowadza większy zwrot za olej napędowy używany do produkcji rolnej. Zwiększeniu ulega limit zużywanego oleju napędowego na 1 ha upraw rolnych z 86 do 100 litrów na 1 ha użytków rolnych. Wprowadzony zostaje po raz pierwszy limit zużycia oleju napędowego w odniesieniu do 1 dużej jednostki przeliczeniowej (DJP) bydła, w przypadku prowadzenia przez producenta rolnego chowu lub hodowli bydła, do którego przysługuje zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie paliwa zakupionego do tej produkcji w wysokości 30 litrów na 1 dużą jednostkę przeliczeniową bydła, zmianie ulega termin określenia przez Radę Ministrów, w drodze rozporządzenia, stawki zwrotu podatku akcyzowego na 1 litr oleju napędowego na rok następny, tj. do dnia 31 grudnia zamiast do dnia 30 listopada, ze względu na krótki okres jaki pozostaje na prace legislacyjne w tym zakresie z zachowaniem obowiązujących terminów poszczególnych etapów legislacyjnych, wynikający z dnia ogłoszenia przez Komisję Europejską kursu euro niezbędnego do wyliczenia stawki zwrotu podatku akcyzowego na dzień 1 października danego roku.

Kolejne dwie ustawy wprowadzają znaczące ułatwienia w produkcji żywności przez rolników. Pierwsza z nich podwyższa kwoty przychodów zwolnionych z podatku dochodowego od osób fizycznych do 40 tys. zł.. Ponadto umożliwia korzystanie ze zwolnienia podatkowego przez podmioty (np. prowadzące rolniczy handel detaliczny) prowadzące produkcję i sprzedaż przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych, o ile podmioty te korzystałyby w procesie produkcji z własnego surowca (wymagany jest co najmniej 50% udział własnego surowca w produkcie) oraz nie zatrudniały pracowników. Po przekroczeniu limitu 40 tysięcy złotych podatek dochodowy wynosi 2%. Od początku roku 2019 podmioty prowadzące rolniczy handel detaliczny zyskały szerszy zakres odbiorców wyprodukowanych środków spożywczych na rzecz zakładów prowadzących handel

detaliczny z przeznaczaniem dla konsumenta finalnego, w tym sklepów, restauracji, stołówek i innych placówek o podobnej charakterystyce, zlokalizowanych na ograniczonym obszarze. Obszar ten będzie obejmować województwo, w którym ma miejsce prowadzenie produkcji żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego oraz powiatów lub miast stanowiących siedzibę wojewody lub sejmiku województwa, sąsiadujących z tym województwem.

Limity ilościowe dla żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania (Dz. U. poz. 2159).

Druga z tych ustaw wprowadza ułatwienia z zakresu prawa żywnościowego odnoszące się do procedury rejestracji działalności u właściwego organu urzędowej kontroli żywności dla podmiotów zamierzających prowadzić produkcję żywności na małą skalę i jej wprowadzanie na rynek w krótkich łańcuchach dystrybucji. Zniesieniu ulega obowiązek sporządzania i przedkładania powiatowemu lekarzowi weterynarii do zatwierdzenia projektu technologicznego zakładu oraz obowiązek informacyjny dla podmiotów prowadzących sprzedaż bezpośrednią lub działalność marginalną, lokalną i ograniczoną. Ułatwione zostaje rozpoczęcie działalności przez podmioty zamierzające prowadzić produkcję żywności na niewielką skalę w pomieszczeniach używanych głównie jako prywatne domy mieszkalne, ale gdzie regularnie przygotowuje się żywność w celu wprowadzania do obrotu. Zniesiony zostaje obowiązek zatwierdzenia tego rodzaju działalności przez właściwy organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Od 1 stycznia 2019 r. podmioty zamierzające prowadzić taką działalność są zobowiązane jedynie do złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów we właściwym organie Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Powyższe ułatwienie dotyczy w szczególności produkcji żywności pochodzenia roślinnego.

Uchwalona w 22 listopada 2018 r. ustawa o zmianie ustawy o paszach ma na celu zmianę terminu wejścia w życie zakazu wytwarzania, wprowadzania do obrotu i stosowania w żywieniu zwierząt pasz genetycznie zmodyfikowanych oraz organizmów genetycznie zmodyfikowanych przeznaczonych do użytku paszowego – na dzień 1 stycznia 2021 r. Ponadto, dodany został art. 15a, zgodnie z którym minister właściwy do spraw rolnictwa opracuje i zamieści na stronie internetowej Ministerstwa plan wykorzystania krajowych źródeł białka oraz zminimalizowania deficytu białka paszowego w żywieniu zwierząt w zakresie pozyskiwania białka paszowego ze źródeł krajowych. Plan zawierać będzie w szczególności wskazanie:

1) alternatywnych źródeł białka wobec białka genetycznie zmodyfikowanego;
2) możliwości zwiększenia udziału krajowych źródeł białka w paszach;
3) działań, jakie powinny być podjęte w zakresie ograniczania importu pasz genetycznie zmodyfikowanych.

Ostatnia z ustaw, które weszły w życie to ustawa o zmianie ustawy o ochronie roślin oraz niektórych innych ustaw. Wprowadza ona rozwiązania, które umożliwią wykonanie wymagań importowych państw trzecich (spoza Unii Europejskiej), co jest zasadniczym warunkiem utrzymania i ubiegania się o otwarcie nowych rynków zbytu dla polskich towarów rolno-spożywczych.

Aby ułatwić pozyskiwanie nowych rynków zbytu uzupełniono dotychczasowe regulacje o przepisy dotyczące nadzoru nad podmiotami ujętymi w rejestrze eksporterów. Podmioty wpisane do rejestru eksporterów będą nadzorowane przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa lub podmioty prowadzące certyfikację w systemie integrowanej produkcji roślin (IP) – w przypadku producentów

uczestniczących w tym systemie. Rozwiązanie takie jest zgodne z wymaganiami niektórych państw trzecich, a jednocześnie pozwala obniżyć koszty oraz zmniejszyć obciążenia proceduralne zarówno po stronie Inspekcji, jak i przedsiębiorców. Ustawa wprowadza także szereg uproszczeń, ograniczających obciążenia administracyjne i ułatwiających działalność rolniczą i gospodarczą. W tym celu wprowadzono ułatwienia w procesie wpisywania podmiotów do rejestru przedsiębiorców – takiemu wpisowi podlegają podmioty prowadzące uprawę, wytwarzanie, magazynowanie, pakowanie, sortowanie lub dokonujące wprowadzania lub przemieszczania na terytorium Polski roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów, szczególnie podatnych na porażenie przez organizmy kwarantannowe. W tym przypadku zrezygnowano z wydawania decyzji administracyjnej przy dokonywaniu wpisu. Decyzja administracyjna zostanie jednak wydawana w przypadku wykreślania podmiotu z rejestru.

Ponadto, wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa nie będzie musiał kontrolować podmiotów, wpisanych do rejestru przedsiębiorców, niewykonujących w danym roku działalności wymagającej uzyskania takiego wpisu, jeśli zostanie o tym wcześniej poinformowany. Ustawa ta wprowadza też ułatwienia w przeprowadzaniu granicznej kontroli fitosanitarnej opakowań drewnianych, w tym palet, w których wprowadzane są do Polski towary z państw trzecich. Zastosowane rozwiązania umożliwią przeprowadzenie kontroli tych opakowań, a także ich zniszczenie lub poddanie zabiegom fitosanitarnym (jeżeli nie są prawidłowo oznakowane) poza punktem wwozu – w przypadku gdy zrobienie tego na obszarze takiego punktu nie jest możliwe ze względu na charakter przewożonych towarów. Przemieszczenie wprowadzanych towarów poza punkt wwozu będzie możliwe, jeżeli wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa uzna, że nie stanowi to ryzyka fitosanitarnego. Rozwiązanie to jest korzystne dla przedsiębiorców importujących w opakowaniach drewnianych towary kruche lub wrażliwe, gdzie skontrolowanie opakowań w punkcie wwozu mogłoby prowadzić do zniszczenia lub uszkodzenia tych produktów.

Wprowadzono również przepisy ułatwiające rejestrację w komputerowej bazie danych informacji dotyczących nasion lub sadzeniaków ziemniaka, uzyskiwanych zgodnie z zasadami produkcji ekologicznej. Modyfikacja danych w komputerowej bazie, zgodnie z wolą i na wniosek podmiotu, będzie możliwa bez wydawania decyzji administracyjnej.

Wprowadzono też korzystne zmiany do systemu integrowanej produkcji roślin, przede wszystkim przez zapewnienie efektywniejszej wymiany informacji między Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, a podmiotami certyfikującymi. Jest to zmiana istotna, gdyż w ostatnich latach rosła liczba producentów rolnych zgłaszających zamiar uczestnictwa w systemie integrowanej produkcji roślin oraz zwiększała się powierzchnia upraw zgłoszonych w ramach tego systemu.

Jednocześnie wprowadzono regulacje ułatwiające współpracę Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz z Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 grudnia 2018 r. w sprawie księgi rejestracji bydła, świń, owiec lub kóz wprowadza nowe wzory ksiąg rejestracji prowadzonych w formie papierowej. W stosunku do dotychczas obowiązujących przepisów rozporządzenie wprowadza obowiązek dokonywania zmian w księgach rejestracji świń prowadzonych w siedzibach stada położonych na obszarze zapowietrzonym, zagrożonym lub innym obszarze podlegającym ograniczeniom, ustanowionym zgodnie z przepisami o ochronie zdrowia zwierząt

oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w tym zgodnie z przepisami Unii Europejskiej obowiązującymi w tym zakresie, w terminie 2 dni od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące obowiązek wpisu. W pozostałych przypadkach pozostawiono termin 7 dni od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące obowiązek wpisu na dokonanie wpisu w księdze rejestracji.

Rozporządzenie w sprawie księgi rejestracji bydła, świń, owiec lub kóz umożliwia też odstąpienie od obowiązku prowadzenia księgi rejestracji przez tych posiadaczy bydła, świń, owiec lub kóz, którzy uzyskali dostęp do systemu informatycznego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa obsługującego rejestr zwierząt gospodarskich oznakowanych i za jego pośrednictwem (tzw. portal IRZPlus) zgłaszają zdarzenia dotyczące posiadanych przez nich zwierząt. Dostęp do portalu IRZPlus posiadają wszyscy producenci rolni, którzy składają wnioski o dopłaty bezpośrednie za pomocą systemu eWniosek. Pozostali posiadacze zwierząt mogą uzyskać dostęp do tego portalu zgodnie z procedurą określoną w przepisach rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 sierpnia 2018 r. w sprawie formularza internetowego umożliwiającego wprowadzenie danych do systemu informatycznego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, w którym jest prowadzony rejestr zwierząt gospodarskich oznakowanych.

Oprócz wymienionych ustaw i rozporządzenia, które weszły w życie od 1 stycznia 2019 roku również od tego dnia zaczęły obowiązywać nowe rozwiązania w zakresie wykorzystania środków Funduszu Promocji Mięsa Wieprzowego. Wynika to z faktu, że skończył się 2 letni okres przejściowy wprowadzony 1 stycznia 2017 r. Wówczas weszły w życie przepisy ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych, na mocy których środki funduszy promocji mogą być przeznaczane na finansowanie działań promocyjnych i informacyjnych dotyczących produktów rolno-spożywczych, których produkcja podstawowa odbyła się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a w przypadku produktów przetworzonych, do produkcji których użyto nie więcej niż 25 % składników pochodzących z poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Z uwagi na specyfikę branży wieprzowej, w której duży odsetek ubitych świń w 2015 r. stanowiły zaimportowane prosięta i warchlaki, na etapie prac sejmowych nad projektem tej ustawy wprowadzono 2-letni okres przejściowy w zakresie spełnienia wymagania w odniesieniu do miejsca urodzenia zwierzęcia, od którego pochodzi mięso wieprzowe, którego dotyczyć będą działania i programy informacyjne i promocyjne, wspierane ze środków funduszu promocji. W przypadku branży mięsa wieprzowego do dnia 31 grudnia 2018 r. środki finansowe funduszy promocji produktów rolno-spożywczych mogły być przeznaczane na finansowanie lub współfinansowanie programów lub działań promocyjnych lub informacyjnych, dotyczących mięsa wieprzowego, które zostało pozyskane ze świń, których:

1) ostatni etap chowu wynoszący co najmniej 4 miesiące odbył się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – w przypadku świń, których wiek w chwili poddawania ubojowi przekraczał 6 miesięcy;
2) chów odbył się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od dnia, w którym osiągnęły masę 30 kg – w przypadku świń, których wiek w chwili poddawania ubojowi nie przekraczał 6 miesięcy, a ich masa wynosiła co najmniej 80 kg;
3) chów odbył się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – w przypadku świń, których wiek w chwili poddawania ubojowi nie przekraczał 6 miesięcy, a ich masa wynosiła mniej niż 80 kg.

Ten okres przejściowy miał na celu ułatwienie branży mięsa wieprzowego dostosowanie cyklu produkcji mięsa w taki sposób, aby po 31 grudnia 2018 r. wsparcie ze środków funduszy mogło być przeznaczane na działania lub programy informacyjne lub promocyjne dotyczące mięsa wieprzowego wyłącznie pochodzącego od świń urodzonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz których chów i ubój odbył się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Od dnia 14 grudnia 2019 r. zaczną obowiązywać nowe przepisy w zakresie produkcji i obrotu materiałem roślinnym (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/2031).

Nowe przepisy będą dotyczyły wszystkich tzw. „roślin przeznaczonych do sadzenia", tj. roślin, które są przeznaczone do sadzenia lub przesadzenia lub pozostają posadzone i obejmą w szczególności:

- drzewa i krzewy, krzewinki, sadzonki materiał szkółkarski i rośliny w doniczkach lub pojemnikach,
- bulwy, bulwocebule, cebule, kłącza, korzenie, podkładki, stolony, rozłogi, sadzeniaki ziemniaka, pąki,
- nasiona określonych gatunków lub rodzajów.

Rejestracji w urzędowym rejestrze podmiotów profesjonalnych będą podlegali m.in. producenci, eksporterzy, importerzy, podmioty przemieszczające określony materiał roślinny na obszarze UE, ale również biura podróży czy podmioty sprzedające przez internet.

Ze względu na zwiększony zakres roślin objętych nowymi przepisami prawa, rejestracji będą podlegać także podmioty, które dotychczas takiej rejestracji nie podlegały. Podmioty, które są wpisane do dotychczasowego rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez PIORiN będą automatycznie przeniesione do nowego urzędowego rejestru podmiotów profesjonalnych, ale do 14 marca 2020 r. będą musiały zaktualizować swoje dane.

Informacje dotyczące rejestracji podmiotów i wydawanie paszportów dostępne są na stronie internetowej www.piorin.gov.pl, w jednostkach organizacyjnych PIORiN oraz będą udzielane podczas spotkań organizowanych przez PIORiN.

Odnawialne źródła energii

Parlament Europejski przyjął w 2008 r. Pakiet Klimatyczno Energetyczny, zgodnie z którym kraje członkowskie Unii Europejskiej do 2020 roku powinny o 20% ograniczyć emisję gazów cieplarnianych, do 20% zwiększyć udział źródeł odnawialnych w bilansie energetycznym oraz podnieść o 20% efektywność energetyczną. Do odnawialnych źródeł energii zalicza się energię wiatru, energię wodną, energię geotermalną, energię ze spalania biomasy oraz energię promieniowania słonecznego.

Wyniki analizy wskazują, że prosta kontynuacja aktualnych warunków wykorzystania OZE (tj. obecnej polityki wsparcia i zapowiedzianych działań na lata 2017-2020) najprawdopodobniej spowoduje, że Polska nie osiągnie swojego 15-procentowego celu dla energii ze źródeł odnawialnych w 2020 r., określonego w dyrektywie w sprawie odnawialnych źródeł energii (2009/28/WE). Przy optymistycznych bazowych założeniach modelowych szacuje się, że Polsce zabraknie co najmniej 791 tys. toe[1] do realizacji celu OZE dla roku 2020. Przy założeniach pesymistycznych luka w realizacji celu może wzrosnąć do 3 556 tys. toe. W kategoriach udziału odnawialnych źródeł energii w końcowym zużyciu energii odpowiada to przedziałowi od 10.0% do 13.8% łącznego udziału OZE w roku 2020. Wszystkie możliwe, planowane scenariusze rozwoju wymagają znaczących, dodatkowych inwestycji i nakładów na wsparcie OZE w latach 2017-2020, w porównaniu ze scenariuszami bazowymi. Aby zagwarantować realizację celu OZE 2020, Polska musi podjąć dodatkowe i szybkie działania, mające na celu stworzenie zachęt do zwiększenia wykorzystania OZE we wszystkich sektorach. Takie dodatkowe działania są niezbędne do realizacji celu 2020 niezależnie od założeń dotyczących wzrostu końcowego zapotrzebowania na energię w nadchodzących latach.

Energia wiatru

Energia wiatru jest energią pochodzenia słonecznego, gdzie 1–2% tej energii docierając do powierzchni Ziemi ulega zamianie na energię kinetyczną wiatru, stanowiąc 2700 TW. Bije ona bowiem rekordy popularności, na koniec 2016 r. na świecie pracowały farmy wiatrowe o łącznej mocy 486,7 GW. Wartość przyrostu zainstalowanych mocy w 2016 r. wyniosła jednak 54,6 GW wobec 63,6 GW w roku poprzednim. Wartość zainstalowanych mocy farm wiatrowych w Europie w 2016 roku wyniosła natomiast 153,7 GW, a potencjał farm wiatrowych wyprzedził łączne moce elektrowni węglowych, ustępując jedynie elektrowniom gazowym. W Polsce łączne moce farm wiatrowych wynoszą 5,8 GW, co plasuje Polskę na 7. pozycji w Unii Europejskiej pod względem skumulowanej mocy. Dla porównania, łączna zainstalowana moc wytwórcza w krajowym systemie elektroenergetycznym wyniosła w Polsce 41,4 GW

Energetyka wodna

Energetyka wodna obejmująca energię cieków lądowych, fal, prądów i pływów morskich stanowi 20% jej udziału w światowej produkcji energii elektrycznej. W Polsce udział energetyki wodnej w produkcji energii elektrycznej to zaledwie 1,1%.

[1] Tona oleju ekwiwalentnego – energetyczny równoważnik jednej metrycznej tony ropy naftowej o wartości opałowej równej 10000 kcal/kg. Używana przede wszystkim w energetyce do opisu dużych wartości energii.

Teoretyczne zasoby energii w Polsce to 23–25 TWh rocznie, przy potencjale technicznym 12,0–13,7 TWh, gdyż nie jest możliwe wykorzystanie wszystkich, zmiennych w ciągu roku stanów wód i urządzeń technicznych. Przy aktualnych zasobach rzek Polski, roczna produkcja energii elektrycznej z wody przepływowej to maksymalnie około 8 TWh, a największa ich koncentracja jest w dorzeczu Wisły (około 68%) oraz Odry i rzek przymorza (około 30%). W Polsce istnieje 130 zawodowych elektrowni wodnych, 124 elektrownie wodne przepływowe, 3 elektrownie przepływowe z członem pompowym i 3 elektrownie szczytowo-pompowe. Zakłada się, że w latach 2009–2013, w krajach UE nastąpił 20% wzrost energii elektrycznej wytwarzanej z energii wody. Dla Polski oznacza to zwiększenie liczby małych elektrowni wodnych o około 130 i wzrost wyprodukowanej energii wodnej z 156,9 GWh do 188,3 GWh.

Energia geotermalna

Polska ma bogate zasoby wód geotermalnych o średniej entalpii. Całkowita ich objętość w kraju wynosi $6{,}7 \cdot 10^3$ km^3 (około 3 objętości Bałtyku), a zasoby cieplne tych wód są szacowane na 34 mld ton paliwa umownego. Najbardziej zasobne w wody regiony, to grudziądzko-warszawski (3100 km^3) i szczecińsko-łódzki (2854 km^3) skupiające około 90% wszystkich zasobów geotermalnych w Polsce. Energia geotermalna jest wykorzystywana bezpośrednio do produkcji prądu elektrycznego (pary o temperaturze powyżej 120°C) oraz w ciepłownictwie (pary i wody o temperaturach poniżej 120°C). Podzielono ją umownie na wysokotemperaturową (geotermia wysokiej entalpii GWE) i niskotemperaturową (geotermia niskiej entalpii GNE). W Polsce temperaturę 20°C przyjęto za wartość graniczną, od której Prawo górnicze i geologiczne uznaje wody podziemne za termalne.

Energia biomasy

Według definicji UE biomasa obejmuje wszelką substancję organiczną pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego oraz wszystkie pochodne substancje uzyskane z transformacji surowców pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego. W krajach UE wykorzystanie biomasy jest szacowane na około 16%, podczas gdy w Polsce wynosi ono zaledwie 4–8% i wynika głównie z energetycznego wykorzystania słomy, drewna i odpadów drzewnych. Potencjał techniczny biopaliw stałych w Polsce szacuje się na około 407,5 PJ w skali roku. Są to nadwyżki biomasy pozyskanej w rolnictwie (około 195 PJ), w leśnictwie (101 PJ), w sadownictwie (57,6 PJ) i odpady drzewne z przemysłu drzewnego (53,9 PJ). Zasoby biomasy rolniczej możliwej do wykorzystania na cele energetyczne są zależne od upraw zbóż i rzepaku, gdzie z 1 ha uprawy zbóż można zebrać od 10 do 14 Mg/ha suchej masy słomy. Średnie plony suchej masy siana z łąk wynoszą ponad 12–15 Mg/ha, a z rodzimych traw 12–30 Mg/ha. Aktualnie powierzchnie wieloletnich roślin energetycznych w Polsce szacuje się na około 4 tys. ha, w tym połowę areału stanowią plantacje wierzby energetycznej. Potencjalną podaż biomasy z plantacji roślin energetycznych określa się na poziomie około 50 mln Mg o wartości energetycznej około 400 mln GJ, co jest równoważne energetycznie 20% węgla zużywanego w krajowej energetyce. Według opublikowanych danych Urzędu Regulacji Energetyki 1 stycznia 2017 roku w Polsce funkcjonowało 95 biogazowni rolniczych o łącznej mocy elektrycznej 103 MW oraz 206 biogazowni w pozostałych technologiach o sumarycznej mocy 130 MW.

Energia słoneczna

Promieniowanie słoneczne jest zmiennym źródłem energii, zależnym od warunków meteorologicznych oraz ruchu obrotowego Ziemi wokół swojej osi i ruchu Ziemi wokół Słońca. Roczna gęstość promieniowania słonecznego w Polsce wynosi od 950 kW·h/m^2 (obszar Sudetów) do 1081 kW·h/m^2 (wschodnia część Polski). Na terenie naszego kraju niewielkie są różnice regionalne w zasobach energii słonecznej, gdzie średnia roczna dawka napromieniowania słonecznego w regionie stołecznym wynosi 967 kW·h/m^2, a w pasie nadmorskim 1064 kW·h/m^2. Energię słoneczną przetwarza się najczęściej w energię cieplną za pomocą kolektorów i w energię elektryczną za pomocą ogniw fotowoltaicznych. Polskie Towarzystwo Fotowoltaiki (PTPV) podaje, że na koniec 2016 r. w naszym kraju było zainstalowanych ponad 17,5 tys. systemów fotowoltaicznych o łącznej mocy 192,82 MW. Na potencjał fotowoltaiki w Polsce na koniec ubiegłego roku miały się złożyć 473 instalacje fotowoltaiczne o łącznej mocy 99,1 MW posiadające koncesję Urzędu Regulacji Energetyki, a także ponad 17 tys. systemów PV o mocy 93,72 MW przyłączonych do sieci na zgłoszenie.

W 2016 r. zainstalowano w systemach fotowoltaicznych realizowanych na podstawie koncesji Urzędu Regulacji Energetyki w sumie 28 MW, na co złożyły się 204 instalacje. To dało skumulowaną ilość 473 systemów działających na podstawie koncesji o łącznej mocy 99,1 MW. Jak podaje PTPV, powołując się na dane URE, spośród systemów z koncesją Urzędu Regulacji Energetyki istnieje 286 systemów o mocy niższej od 100 kW. Ich średnia moc to 26,5 kW. Natomiast powyżej 100 kW jest w Polsce 187 systemów fotowoltaicznych. Ich średnia moc wynosi 490 kW. Systemów powyżej 1 MW jest 25 o łącznej mocy 30,4 MW. Jak ponadto informuje Polskie Towarzystwo Fotowoltaiki, w naszym kraju jest również zainstalowanych 17 072 systemów o łącznej mocy 93,72 MW przyłączonych do sieci na zgłoszenie – tak wynika z kwartalnych sprawozdań Operatorów Systemów Dystrybucyjnych. Systemy te nie przekraczają mocy 40 kW. Polskie Towarzystwo Fotowoltaiki podaje, że w drugiej połowie 2016 r. zainstalowano w Polsce 5845 systemów o mocy 31,06 MW, a w pierwszej połowie 2016 r. 7019 systemów o mocy 36,1 MW i jest to dotychczas największa ilość w okresie połowy roku.

Wytyczne dla ochrony środowiska w programach sektorowych energetyki

W działaniach na rzecz ochrony środowiska przy wytwarzaniu paliw i energii najważniejsze jest bezpieczeństwo energetyczne (pokrycie zapotrzebowania odbiorców na energię przy zachowaniu wymagań ochrony środowiska), poprawa konkurencyjności krajowych podmiotów gospodarczych na rynkach międzynarodowych i na rynku wewnętrznym oraz ochrona środowiska przyrodniczego przed negatywnymi skutkami oddziaływania procesów energetycznych i zachowanie zasobów energetycznych dla obecnych i przyszłych pokoleń. Do głównych wytycznych ochrony środowiska w programach sektorowych energetyki, które nakreślają dokumenty rządowe należy:

- Ograniczenie zużycia energii do 2025 roku do poziomu 120% zużycia z roku 2002,
- Zmniejszenie udziału węgla brunatnego i kamiennego w bilansie krajowym do 60%,
- Zwiększenie do 7,5% udziału energii odnawialnych w bilansie paliw i zwiększenie co najmniej o 1% energii z zagospodarowania odpadów,
- Eliminowanie urządzeń o sprawności niższej niż 80% przy spalaniu paliw stałych,

- Zastępowanie węgla kamiennego, gazem ziemnym, olejem opałowym niskosiarkowym, energią elektryczną i paliwami z biomasy,
- Wdrożenie optymalizacji działań sektora energetycznego na rzecz środowiska z wykorzystaniem pozwoleń na emisję,
- Dialog sektora energetycznego ze społeczeństwem i organami władzy

Pozytywne i negatywne skutki oddziaływania energetyki wiatrowej

Energia pozyskiwana z farm wiatrowych nie powoduje zanieczyszczenia środowiska, cechuje się odnawialnością zasobów w czasie i nie wymaga innych surowców (np. wody, biomasy) do produkcji. Ważnym efektem wykorzystania energii wiatru jest również zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego naszego kraju w wyniku dywersyfikacji dostaw energii (zmniejszenie konieczności importu energii pierwotnej z paliw kopalnych) i decentralizacji jej wytwarzania (generacja rozproszona). Najskuteczniejszym efektem ekologicznym wykorzystania energii wiatrowej jest jednak obniżenie emisji szkodliwych substancji do środowiska. Badania wskazują, że elektrownia wiatrowa produkująca rocznie 30000 kWh chroni atmosferę przed dodatkowym zanieczyszczeniem dwutlenkiem siarki (SO2) - 240 kg, tlenkami azotu (NOx) - 180 kg, dwutlenkiem węgla (CO_2) - 37500 kg oraz pyłami - 27 kg, popiołami i żużlem - 2100 kg.

Negatywne skutki oddziaływania elektrowni wiatrowych to ingerencja w liczne elementy środowiska przyrodniczego. Wpływ na szatę roślinną wiąże się z likwidacją roślinności na terenie bezpośredniej lokalizacji poszczególnych turbin. Negatywny wpływ na zwierzęta prowadzi do fragmentacji siedlisk i ich migracji na inne tereny w poszukiwaniu nowych miejsc do rozrodu i żerowania.

Zagrożenia dla awifauny i chiropterofauny to liczne kolizje z wiatrakami oraz ograniczenie ich przestrzeni żerowiskowej i miejsc lęgowych. Budowa elektrowni wiatrowych ma również wpływ na warunki życia i zdrowie ludzi poprzez oddziaływanie na środowisko akustyczne (szum aerodynamiczny) i zakłócanie fal ultradźwiękowych. Znana choroba wśród ludzi, tzw. „syndrom turbiny wiatrowej" powoduje zespół objawów, które wynikają z bliskiego sąsiedztwa turbin wiatrowych, a w szczególności emitowanego przez nie hałasu i infradźwięków. Inne negatywne oddziaływania farm wiatrowych to ich duże rozproszenie w terenie, wprowadzanie zakłóceń do sieci energetycznych ze względu na zmienną prędkość i kierunek wiatru (zmiany dobowe i roczne), konieczność stosowania akumulatorów energii (cykliczność pracy) i wysokie koszty inwestycyjne.

Pozytywne i negatywne skutki oddziaływania energetyki wodnej

Do pozytywnych efektów oddziaływania elektrowni wodnych należy ich większa sprawność i 8–10 razy tańsze koszty wytwarzanie energii elektrycznej niż w elektrowniach konwencjonalnych. Elektrownie wodne nie zanieczyszczają środowiska spalinami i pyłami, nie zużywają paliw naturalnych i stanowią zabezpieczenie przeciwpożarowe.

Negatywne oddziaływania elektrowni wodnych wynika z ich ingerencji w liczne elementy środowiska przyrodniczego. Poprzez zmiany struktury hydrologicznej (podniesienie poziomu wód gruntowych przed zaporą, obniżenie za zaporą) powodują one przemiany krajobrazu, szaty roślinnej i świata zwierzęcego na obszarze planowanej inwestycji. Mogą one prowadzić do zmiany trofii ekosystemów wilgotnych, powstania zbiornika wodnego w dolinie cieku i zmiany struktury krajobrazu poprzez zalanie i zniszczenie ekosystemów leśnych, zamulanie zbiorników, które powoduje odtlenienie wody i zamieranie w niej życia. Negatywny

wpływ na faunę, wynika z możliwości powstania bariery ekologicznej pomiędzy populacjami zwierząt, która prowadzi do braku przepływu genów, i w konsekwencji, do kurczenia się zasięgu ich występowania (ryby, płazy, ssaki).

Pozytywne i negatywne skutki oddziaływania energetyki pozyskiwanej z biomasy

Do bezpośrednich zalet paliw pochodzenia roślinnego (biopaliw) należy ograniczenie efektu cieplarnianego poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i całkowita ich zdolność do biodegradacji. Spalanie 1 dm^3 biopaliwa z rzepaku w porównaniu z 1 dm^3 oleju napędowego zmniejsza ilość wydzielonego CO_2 o ok. 2 kg. Dodanie paliw pochodzenia roślinnego do paliw ropopochodnych poprawia też biodegradowalność mieszaniny, gdzie czas jej rozpadu jest 2 razy krótszy niż samego mineralnego oleju napędowego.

Ostatnio, podważono poparcie dla biopaliw ze względu na ochronę środowiska i bezpieczeństwo żywności. Ważne jest w tym przypadku pytanie - czy wielkość redukcji gazów cieplarnianych zrównoważy straty wynikające ze zmiany użytkowania gruntów? 8 listopada 2010 roku w Brukseli opublikowano raport, z którego wynika, że zaplanowane przez UE zwiększenie zużycia biopaliw do poziomu 10% w 2020 roku, spowoduje zniszczenie 4,1–6,9 mln ha naturalnych ekosystemów kosztem powstania upraw energetycznych. Zaspokojenie zapotrzebowania UE na biopaliwa będzie wymagało objęcia do 79000 km2 terenu nowymi uprawami rolnymi, co spowoduje ogromne zagrożenie dla bezpieczeństwa żywnościowego. Ale przy uprawach energetycznych trzeba jeszcze uwzględnić zwiększoną erozję gleby, zmniejszone wychwytywania przez glebę CO_2 i zmniejszenie jej wartości odżywczych, zakłócenia w gospodarce wodnej i zmniejszenie różnorodności biologicznej środowiska.

Rozwój OZE na terenach wiejskich szansą dla zachowania walorów przyrodniczych.

W Polsce istnieje duże bogactwo środowiska naturalnego i różnorodności przyrodniczej, zwłaszcza na obszarach wiejskich. Typowy wiejski krajobraz stanowi mozaikę użytków rolnych z lasami i osadnictwem wiejskim. Powszechnie dyskutowana problematyka zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich obejmuje wiele zagadnień. Dotyczą one również działań prowadzonych w celu ochrony środowiskowych walorów tych terenów. Zrównoważony rozwój powinien zagwarantować dostęp do zasobów środowiska naturalnego wszystkim mieszkańcom danej społeczności, przy czym nie powinien powodować zagrożenia dla ekosystemów i systemów społeczno-gospodarczych. Na obszarach wiejskich Polski oprócz tradycyjnego wiejskiego krajobrazu napotkać można wiele terenów o bogatych walorach przyrodniczych. Na koniec 2011 roku łączna powierzchnia obszarów chronionych w Polsce obejmowała obszar 19 511 tys. ha. Stanowi to około 63% całkowitej powierzchni Polski. W Polsce występuje również stosunkowo mały areał zdegradowanych gleb, który wynosi 2,7% powierzchni kraju (duży i bardzo duży stopień degradacji obejmuje 0,5%, a średni i mały stopień degradacji 2,2%). Wszystko to sprawia, że tereny te postrzegane są jako obszary przyrodniczo cenne, o szczególnych walorach. Jakość środowiska przyrodniczego i krajobrazu na obszarach wiejskich jest potencjalnie zagrożona poprzez kształtującą się regionalnie intensyfikację produkcji rolnej, która wynika z rozprzestrzeniania się uproszczonych zmianowań gatunków upraw. Skutkiem tego jest monotonia krajobrazu wiejskiego. Może to również wpłynąć na zanik naturalnych siedlisk i ograniczenie

bioróżnorodności. Kolejną kwestią jest stosowanie zbyt wysokich dawek nawozów i środków ochrony roślin. Skutkuje to eutrofizacją i zanieczyszczaniem wód. Istotnym jest też utrzymywanie się na obszarach wiejskich znaczącej powierzchni odłogów i ugorów oraz procesy odrolnienia użytków rolnych na rzecz budownictwa i inwestycji gospodarczych niedostosowanych do krajobrazu wiejskiego. Zagrożeniem dla walorów środowiskowych jest też brak rozbudowy i modernizacji infrastruktury obszarów wiejskich i gospodarstw. Chodzi tu przede wszystkim o kanalizację i gospodarkę odpadami komunalnymi. Na podniesienie jakości środowiska przyrodniczego na obszarach wiejskich wpłynąć może stosowanie odnawialnych źródeł energii (OZE). Definiowane są one jako naturalne zasoby energetyczne Słońca, Ziemi, a także grawitacyjnego oddziaływania na siebie planet. W ujęciu ustawy prawo energetyczne OZE to „źródła wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątek roślinnych i zwierzęcych. Stosowanie OZE związane jest ściśle z następującymi czynnikami: różnorodnością źródeł odnawialnych, oszczędnością paliw kopanych, stałą odnawialnością zasobów, stałym kosztem jednostkowym uzyskania energii z tych źródeł, minimalnym wpływem na środowisko, występowaniem OZE w różnym nasileniu w każdym miejscu, brakiem konieczności dalekiego przesyłania energii w związku z pozyskiwaniem jej z OZE w każdym miejscu.

Wnioski

Ochrona środowiska w praktyce sprowadza się do przeciwdziałania skutkom zanieczyszczeń, jak i do przywracania właściwego stanu zniszczonym elementom środowiska naturalnego. To także gospodarowanie zasobami środowiska w sposób zrównoważony. W Polsce wraz ze zmianą ustroju można obserwować inwestowanie coraz większych sum w ochronę środowiska, przeznaczonych zarówno na nowe, przyjazne technologie jak i na likwidację szkód i przywracanie środowiska do właściwego stanu. Z pewnością przyczynił się do tego Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOSiGW) współfinansujący wiele takich inwestycji, jak i wstąpienie Polski do Unii Europejskiej i idąca za tym możliwość korzystania z różnych funduszy unijnych. W efekcie wraz z oddawaniem do użytku różnych inwestycji proekologicznych wydatnie poprawia się stan środowiska naturalnego, chociaż wciąż jest on daleki od oczekiwań. Nauka o ochronie środowiska (sozologia) zajmuje się nie tylko problemami ochrony środowiska w wymiarze teoretycznym, ale także praktycznym, dostarczając chociażby nowych rozwiązań technologicznych. Oczywiście działania związane z ochroną środowiska podejmowane są w zgodzie z aktami prawnymi regulującymi tę dziedzinę życia. W wymiarze praktycznym ochrona środowiska sprowadza się do:

- przywracania elementów przyrodniczych do stanu właściwego (np. renaturalizacja rzek);
- gospodarowania zasobami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju i racjonalnego przekształcania środowiska.
- przeciwdziałania zanieczyszczeniom (np. budowa oczyszczalni ścieków);

Potencjał energii odnawialnych w Polsce wynosi 25 GW, z którego największy udział wśród nośników energii ma promieniowanie słoneczne (11,7 GW), biomasa w postaci słomy (5 GW), ciepło wnętrza Ziemi (3,2 GW), biomasa w postaci drewna (3 GW), woda (1,4 GW), biopaliwa (0,5 GW) i siła wiatru (0,2 GW). Specyficzną

cechą krajowego systemu energetycznego Polski jest jednak i tak znaczący udział paliw stałych w zużyciu energii pierwotnej, co jest jedną z przyczyn wysokiej energochłonności gospodarki polskiej. Pomimo, że udział energii odnawialnej w bilansie energetycznym naszego kraju ciągle wzrasta, to jednak konfrontacja danych z danymi z innych krajów UE wskazuje, że nadal wiele mocy wytwórczych znajduje się w przygotowaniu, o czym świadczą „śladowe" udziały wykorzystania energii słonecznej, geotermalnej czy wiatrowej. Dynamika rozwoju sektora energetyki odnawialnej wskazuje na jego niewystarczający rozwój, do którego obligują nas dyrektywy UE. Świadczy o tym m.in. fakt, że Polska nie osiągnęła w 2010 rok zakładanego wzrostu udziału energii odnawialnej do 10%. Stawia to również pod znakiem zapytania zakładany do 2020 roku poziom 20%.

Tereny wiejskie spełniają istotną rolę w procesie ochrony środowiska. Dotyczy to nie tylko ochrony zasobów wodnych i gleb, ukształtowania krajobrazu, ale także ochrony i zachowania różnorodności biologicznej i siedlisk. Z roku na rok wzrasta proces eksploatacji i degradacji środowiska. Przestrzeń przyrodnicza ulega stałej antropopresji, co powoduje wyraźne naruszenie równowagi występującej między różnorodnymi formami aktywności gospodarczo-społecznej człowieka a środowiskiem naturalnym. Tradycyjny krajobraz rolniczy oraz jego walory środowiskowe coraz powszechniej upatruje się za wartość wymagającą zachowania. Wiele w tym względzie może pomóc przestawienie się konsumentów na produkcję i eksploatację energii ze źródeł odnawialnych.

Powietrze jest jednym z elementów środowiska naturalnego, którego ochrona należy do priorytetowych kierunków polityki państwa. Podstawowym przepisem prawnym regulującym kwestie jakości powietrza w Polsce jest Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2017 r., poz. 519). Jakość powietrza jest uwarunkowana zawartością zanieczyszczeń, tj. określonych substancji (gazowych lub stałych), które występują w powietrzu w ilościach większych niż nakazują normy zawarte w obowiązujących przepisach. Najczęściej występujące zanieczyszczenia powietrza w Polsce to: związki siarki i azotu, dwutlenek węgla oraz drobne pyły. Corocznie w Polsce dokonywana jest ocena jakości powietrza pod kątem jego zanieczyszczenia 12 substancjami: dwutlenkiem siarki, dwutlenkiem azotu, tlenkiem węgla, benzenem i ozonem, pyłem zawieszonym PM10 i PM2,5 oraz zanieczyszczeniami oznaczanymi w pyle PM10: ołowiem, arsenem, kadmem, niklem i benzo(a)pirenem. Pomimo stałej poprawy jakości powietrza w Polsce, istotnym problemem nadal pozostają: w sezonie zimowym – przekraczające normy stężenia pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu, natomiast w sezonie letnim – zbyt wysokie stężenia ozonu troposferycznego. Obserwowane są też pojedyncze przypadki przekraczania norm stężenia dwutlenku azotu, których główną przyczyną jest emisja z ruchu pojazdów w centrum miast oraz na głównych drogach leżących w pobliżu stacji pomiarowych. Każdy rodzaj działalności ludzkiej, a w szczególności produkcja energii i ciepła, transport drogowy oraz rolnictwo, powoduje emisję zanieczyszczeń do powietrza. Nieodpowiedni stan jakości powietrza ma negatywny wpływ nie tylko na ludzkie zdrowie, ekosystemy, lecz także na procesy gospodarcze (np. turystyka, rolnictwo).

Formy ochrony przyrody na terenie powiatu ostrowieckiego

Powierzchnia powiatu ostrowieckiego objęta różnymi formami prawnymi ochrony przyrody i krajobrazu w roku 1998 według danych Urzędu Statystycznego w Kielcach wynosiła 42 011,1 ha, co sprawiało, że powierzchnia obszarów prawnie chronionych w % powierzchni ogółem stanowiła aż 68,2%. W 2018 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionych na terenie powiatu wynosiła 45 260,21 ha.
Chociaż na terenie powiatu nie utworzono żadnego Parku Narodowego, to już pod względem powierzchni rezerwatów przyrody powiat ostrowiecki zajmuje drugie miejsce w województwie (za powiatem kieleckim) z powierzchnią 471,7 ha. Park krajobrazowy zajmuje 2 013 ha. Znaczną powierzchnię zajmują w powiecie obszary o statusie chronionego krajobrazu bo aż 39 948 ha. Ponadto występują na terenie powiatu zespoły przyrodniczo krajobrazowe 8,7 ha oraz pomniki przyrody. Ważne z naukowego punktu widzenia stanowiska dokumentacyjne zajmują 24,2 ha.

Obszar Chronionego Krajobrazu doliny Kamiennej
Na terenie gmin: Bałtów, Bodzechów, Brody i Kunów oraz częściowo: Mirzec, Skarżysko Kościelne, Suchedniów, Waśniów oraz Wąchock utworzono Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej. Zajmuje on powierzchnię 733,76 km^2. Obejmuje część Puszczy Iłżeckiej, oraz dorzecza rzeki Kamiennej. W na terenie OChKDK leżą następujące rezerwaty przyrody: Krzemionki, Lisiny Bodzechowskie, Modrzewie, Rosochacz, Skały pod Adamowem, Skały w Krynkach, Ulów, Rydno.

Park krajobrazowy
Jeleniowski Park Krajobrazowy zajmuje powierzchnię 4745 ha. Na terenie parku znajduje się Pasmo Jeleniowskie z najwyższymi wzniesieniami Górą Jeleniowską (535 m) i Szczytniakiem (554 m), a także doliny rzek Dobruchny i Pokrzywianki. Południową część parku stanowi fragment Doliny Kielecko-Łagowskiej. W krajobrazie tego parku dominują przeważnie lasy z udziałem zbiorowisk jodłowo-bukowych porastające wyniosłe i malownicze Pasmo Jeleniowskie. Osobliwością są rumoszowe blokowiska kwarcytowe o charakterze niewielkich gołoborzy, szczególnie w widoczny sposób zachowane na zboczach Góry Jeleniowskiej i Szczytniaka.

Rezerwaty
Do atrakcji powiatu znanych w całym kraju zalicza się unikalny w skali światowej Rezerwat Przyrodniczo-Archeologiczny **„Krzemionki"** (gm. Bodzechów), położony ok. 9 km na północny wschód od Ostrowca Świętokrzyskiego i zajmujący powierzchnię 372,7 ha. Znajduje się tam jedna z największych w Europie i doskonale zachowana do dziś kopalnia krzemienia pasiastego, użytkowana w okresie neolitu i wczesnej epoki brązu (3000 1600 lat p.n.e.) oraz kolejno przez ludność kultury pucharów lejkowatych, amfor kulistych i kultury mierzanowickiej. Kopalnia odkryta została w 1922 roku przez geologa profesora Jana Samsonowicza.

Zachowało się ponad 1000 szybów ułożonych w paśmie o szerokości ok. 30-200 m i długości ok. 5 km (głębokość szybów 4-8,5 m), odchodzą od nich chodniki (wysokość 0,6-1,2 m) oraz liczne komory wykute w warstwie wapienia jurajskiego. Wydobywany tu krzemień pasiasty w postaci brył, poddawano wstępnej lub całkowitej obróbce. Odkryto tu nieliczne, drobne rysunki wykonane węglem drzewnym na ścianach chodników, zachowały się również górnicze narzędzia pracy.

Obecnie jest udostępnionych do zwiedzania kilka szybów, komór i chodników; na terenie rezerwatu znajduje się wystawa poświęcona problematyce obiektu i osadnictwu tego rejonu w epoce neolitu.

Rezerwat **„Lisiny Bodzechowskie"** (gm. Bodzechów) o pow. 36.59 ha, gdzie chroniony jest las o charakterze naturalnym, porastający żyzne gleby lessowe. Na porozcinanym licznymi wąwozami i jarami terenie rosną sosny, dęby (okazy dochodzące do 300 lat), jawory, lipy, osiki, klony i graby. W przeszłości obszar rezerwatu był traktowany jako naturalne powiększenie parku przy dworze w Bodzechowie.

W rezerwacie **„Małe Gołoborze"** (gm. Waśniów) na obszarze 20,44 ha chronione jest niewielkie głazowisko (pozostałość gołoborza) wraz z otaczającym je lasem bukowo-jodłowym w wieku do 130 lat.

W rezerwacie **„Szczytniak"** (gm. Waśniów) na obszarze 6,03 ha chronione są typowe dla Gór Świętokrzyskich podszczytowe rumowiska skalne piaskowców kwarcytowych, tzw. „gołoborza", otoczone starodrzewiem jodłowo-bukowym o charakterze puszczańskim.

W rezerwacie „Wąwóz w Skałach" (gm. Waśniów) na obszarze 3,18 ha chronione są odsłaniające się w zboczach wąwozu naturalne wychodnie skał środkowego dewonu (głównie dolomity) z licznymi skamieniałościami przewodnimi. Ściany porasta ciekawa roślinność kserotermiczna i naskalna.

Rezerwat **„Modrzewie"** (gm. Bałtów) o pow. 5,45 ha, ochroną objęto las mieszany z udziałem ponad 100-letnich okazów modrzewia polskiego, dębu, sosny, grabu, lipy, jawora, klonu, brzozy i osiki ze stanowiskami roślin chronionych; m.in. obuwika pospolitego i lilii złotogłów.

Rezerwat **„Ulów"** (gm. Bałtów) o pow. 23,5 ha, ochroną objęty jest fragment lasu grądowego (głównie sosna, grab, dąb, modrzew) z udziałem 22 gatunków roślin prawnie chronionych, w tym 15 podlegających całkowitej ochronie.

Pomniki przyrody

Na terenie miasta Ostrowca Św., zlokalizowane jest kilka pomników przyrody:

- głaz narzutowy znajdujący się przy III Liceum Ogólnokształcącym im. Wł. Broniewskiego, przy ul. Sienkiewicza 67, nr ew. 1/4 został ustanowiony pomnikiem przyrody na podstawie §1 pkt 3 rozporządzenia nr 205/2001 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 29 maja 2001 r.,
- Dąb szypułkowy „Dąb Wolności" (nr rej. 895). Drzewo o obwodzie pnia mierzonego na wysokości 130 cm – 314 cm. Drzewo rośnie na terenie Parku Miejskiego im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, na działce o numerze ewidencyjnym 58 (Obr. 37, ark.2) w Ostrowcu Świętokrzyskim.
  Pomnik ustanowiony został na mocy Uchwały Nr XIX/118/2015 Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 28 września 2015 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz.Urz.Woj.Święt. Poz. 2869).
- Dąb szypułkowy „Adam" (nr rej. 896) Dąb o obwodzie pnia mierzonego na wysokości 130 cm – 302 cm. Drzewo rośnie na terenie Parku Miejskiego im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, na działce o numerze ewidencyjnym 58 (Obr. 37, ark. 2) w Ostrowcu Świętokrzyskim.
  Pomnik ustanowiony został na mocy Uchwały Nr XIX/118/2015 Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 28 września 2015 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz.Urz.Woj.Święt. Poz. 2869).
- Lipa drobnolistna „Maria" (nr rej. 847). Drzewo w wieku około 170 lat, o obwodzie pnia mierzonego na wysokości 130 cm – 392cm, wysokości 14 m

i zasięgu korony 12 m. Korona drzewa jest rozbudowana, symetryczna z licznymi konarami i silnymi wiązaniami w rozwidleniach. Drzewo posiada jeden pień rozwidlający się na wysokości 8 m z dwoma przewodnikami.
W pniu występuje otwarty ubytek kominowy z dobrze wykształconą tkanką kalusową. Drzewo rośnie na teren zespołu pałacowego w Częstocicach przy ul. Świętokrzyskiej 37 na działce o numerze ewidencyjnym 24/2 (Obr. 41, ark 4).
Pomnik ustanowiono na mocy Uchwały Nr XXXII/431/2008 Rady Miasta Ostrowca Św. z dnia 22.12.2008 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. nr 37 poz 572 z 18.02.2009 r.).

- Kasztany nad Kamienną (nr rej. 866). Skupisko drzew gatunku kasztanowiec zwyczajny (Aesculus hippocastanum) o obwodach pni mierzonych na wysokości 130 cm, 213 cm, 226 cm, 210 cm, 245 cm, 230 cm, 202 cm, 212 cm, 267 cm, 240 cm i 155cm. Drzewa rosną na działce stanowiącej pas drogowy Alei 3-go Maja na działkach o nr ew. 1/6 (Obr. 35, ark. 3) i 1/2 (Obr. 35, ark. 4) w Ostrowcu Świętokrzyskim.
  Pomnik ustanowiono na mocy Uchwały Nr XXVI/98/2012 Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 24.09.2012 w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Święt. z dn. 05.11.2012 poz. 2953).
- Dąb szypułkowy (Quercus robur) rosnący na wzgórzu parkowym dawnego cmentarza żydowskiego (kirkutu) ustanowiony został pomnikiem przyrody na podstawie §1 pkt. 1 zarządzenia Nr 3/89 Wojewody Kieleckiego z dnia 26 stycznia 1989 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Wiek dębu ocenia się na ok. 300 lat.

Na terenie Bałtowa znajdują się dwa pomniki przyrody ożywionej: 6 dębów w wieku 400-600 lat przy szlaku niebieskim do Krzemionek i 2 dęby w wieku 300-450 lat przy gajówce Ulów oraz dwa pomniki przyrody nieożywionej w przysiółku Zamoście (ochroną objęto ciekawe formy skalne w postaci baszt, kazalnic i występów skalnych). Pomniki przyrody nieożywionej ustanowione są także w Skarbce Dolnej - profil geologiczny wapieni jurajskich w kamieniołomie) i Wólce Bałtowskiej - głaz narzutowy.

Na terenie gminy Bodzechów ochroną objęto skałkę wysokości kilku metrów w Szewnie oraz głaz narzutowy w leśnictwie „Jeziórko".

Teren gminy Ćmielów wyróżnia niepowtarzalna zmienność krajobrazów - wapienne skały, labirynty głęboko wciętych lessowych wąwozów, rozległe łąki i lasy. Pomimo istnienia wielu cennych, ze względów przyrodniczych. obiektów i obszarów na terenie gminy istnieje w chwili obecnej tylko jeden pomnik przyrody grochodrzew w Przeuszynie.

Niewielki obszar gminy Kunów położony jest na terenie dwóch krain geobotanicznych, które rozdziela rzeka Kamienna. Szczególnie piękne są tu głębokie wąwozy i malownicze wysokie skarpy opadające do rzek: Kamiennej i Świśliny. Najciekawsze twory przyrody nieożywionej chronione są jako pomniki przyrody. Są to głazy przyniesione przez lodowce - dwa w Wymysłowie po jednym w Janiku i Udzicowie i Nietulisku Dużym, wychodnie naturalnych skał w wąwozie w Nietulisku Dużym, malowniczy wąwóz lessowy w Udzicowie, oraz dwa odsłonięcia profili geologicznych w kamieniołomach w Dołach Biskupich oraz drzewa w Nietulisku Dużym, Prawęcinie i Kurzaczach.

Część obszaru gminy Waśniów wchodzi w obszar Jeleniowskiego Parku Krajobrazowego. Najbardziej cenne obszary chronione są w 3 rezerwatach przyrody, a ciekawe obiekty jako pomniki przyrody.

Ochroną pomnikową objęto zróżnicowane twory przyrody: 4 ok. 400 letnie dęby o obwodzie od 360 do 420 cm w parku w Grzegorzowicach, 200 letnią topolę o obwodzie 620 cm w Czajęcicach, ciekawe formy skalne w dolinie rzeki koło Stryczowic oraz źródło zboczowe w Kuninie, w pobliżu „wejścia" szlaku czarnego do lasu.

Obszary Natura 2000

„Krzemionki Opatowskie"

Obszar o powierzchni 691,1 ha położony jest w obrębie mezoregionu Przedgórze Iłżeckie. Są to tereny głównie zajęte przez zbiorowiska leśne, w tym bory sosnowe i mieszane, grądy, a także świetliste dąbrowy. Niewielkie powierzchnie zajmują także murawy kserotermiczne. W ostoi znajduje się rez. Krzemionki i neolityczna kopalnia krzemienia pasiastego, eksploatowana 3500-1800 lat p.n.e.

Na powierzchni pola górniczego występuje ok. 1000 szybów, część z nich udostępniona jest zwiedzającym. Murawy kserotermiczne mają charakter wtórny i wykształcają się na dawnych polach pogórniczych lub w okolicy nieczynnych wyrobisk wapienia. Obszar położony jest na mniej więcej płaskiej równinie denudacyjnej, w dużej mierze zbudowanej z wapieni jurajskich, pokrytych cienką powłoką piaszczystych i piaszczysto-gliniastych osadów plejstoceńskich. W południowej części rez. Krzemionki występują leje krasowe, doliny erozyjne oraz antropogeniczne deformacje powierzchni w postaci wyrobisk dawnych kamieniołomów. Cały teren jest suchy, pozbawiony zbiorników i cieków wodnych.

Na obszarze utrzymują się dosyć duże powierzchnie zajęte przez świetliste dąbrowy i zbiorowiska grądowe. Pozostałe drzewostany mają charakter głównie gospodarczy i stanowią podstawowe fitocenozy obszaru, są to m.in. bór subkontynentalny oraz bór suboceaniczny. Łącznie stwierdzono tu występowanie 3 typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, pokrywających ponad 16 % obszaru. We florze roślin naczyniowych wyróżnia się duża grupa gatunków reliktowych oraz rzadkich i zagrożonych. Występuje tu 6 gatunków zamieszczonych w Polskiej Czerwonej Księdze roślin. Stwierdzono występowanie 2 gatunków roślin z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej.

Ostoja zabezpieczy wśród wyróżnionych siedlisk przede wszystkim priorytetowe ciepłolubne dąbrowy, które są tu dobrze zachowane, bardzo cenne pod względem składu gatunkowego, co wpływa na bioróżnorodność biologiczną na poziomie gatunków w skali regionu i kraju, oraz w tej części kraju kresowe.

Na terenie ostoi swoje stanowiska mają gatunki reliktowe oraz rzadkie i zagrożone. W obszarze występują gatunki ptaków z I Załącznika Dyrektywy Rady 79/409.EWG.

„Dolina Kamiennej"

Obszar zajmuje powierzchnię 2 585,3 ha i znajduje się w obrębie mezoregionu Przedgórze Iłżeckie. Ostoję stanowi rozległa dolina Kamiennej, która jest klasyczną równiną denudacyjną, której wysokości absolutne rzadko przekraczają 200 m. Od Ćmielowa Kamienna wykorzystuje zagłębienie uskoku i płynie w kierunku północnym. Na tym odcinku tworzy ona dwa malownicze przełomy, jeden w Podgrodziu, a drugi w Bałtowie. Dla tego fragmentu charakterystyczne są strome lessowe lub wapienne

krawędzie urozmaicone przez liczne odsłonięcia skał wapiennych, wąwozy, jaskinie lub jary. Obszar zbudowany jest ze skał wapiennych stanowiących obrzeże mezozoiczne Gór Świętokrzyskich, z utworów środkowej i górnej jury oraz skał kredowych, cechuje się znacznymi wyniosłościami, schodzącymi stromymi krawędziami w dolinę rzeki. Dolina rzeki jest rozległa, podlega zalewom. Obfituje w starorzecza i zastoiska. W dolinie dominują rozległe ekstensywnie Użytkowane łąki o zmiennym uwilgotnieniu, a także łęgi, zarośla wierzbowe, trafiają się także torfowiska niskie. Krawędzie i zbocza doliny zajęte są przez dobrze wykształcone murawy kserotermiczne. Obszar dodatkowo urozmaicają wydmy i liczne leje krasowe. Od północnego przełomu Kamienna skręca w kierunku północnym i uchodzi do Wisły.

Obszar ma silnie zróżnicowaną i bogatą roślinność. Związane jest to z dużym urozmaiceniem podłoża skalnego, rzeźby, gleb, a także działalnością ludzką. Na siedliskach oligotroficznych, piaszczysto-ilastych dominują świeże bory sosnowe i bory mieszane.

Na glebach lessowych, zwłaszcza na zboczach doliny Kamiennej zachowały się fragmentarycznie żyzne grądowe lasy liściaste z rzadkimi i prawnie chronionymi roślinami. Dużą wartość przyrodniczą przedstawiają rezerwaty leśne Modrzewie, Ulów i Lisiny Bodzechowskie.

Ogółem stwierdzono tu występowanie 13 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących łącznie ponad 42% obszaru. Do najcenniejszych należą murawy kserotermiczne, w tym szczególnie naskalne oraz ostnicowe, z wieloma cennymi i zagrożonymi gatunkami, łąki o różnym stopniu uwilgotnienia, grądy oraz starorzecza, a także niewielkie fragmenty łęgowych lasów dębowo-wiązowo-jesionowych. Znaczenie obszaru podnosi zdecydowanie fakt, iż występuje tu jedna z najliczniejszych i dosyć stabilnych w Polsce populacji obuwika pospolitego.

Występują tutaj gatunki zwierząt z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej.

Naturalny charakter rzeki i występujące rozlewiska na utworach węglanowych wapieni jurajskich znajdujące się pomiędzy Ostrowcem a Ćmielowem stanowią dogodne siedliska dla występowania mięczaków. Na płaskiej powierzchni spokojny nurt rzeki utrwalił drobne oczka wodne i dominujące zawodnione rozlewiska z turzycami i pałką wodną.

Należy podkreślić, że Dolina Kamiennej stanowi ważny korytarz ekologiczny o randze krajowej. Ostoja posiada także znaczne walory krajobrazowe, zwłaszcza w odcinkach przełomowych doliny Kamiennej z licznymi odsłonięciami skalnymi, jaskiniami oraz głębokimi wąwozami.

„Wzgórza Kunowskie"

Obszar zajmuje powierzchnię 1868,7 ha i położony jest w obrębie Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej na granicy czterech mezoregionów: Płaskowyżu Suchedniowskiego, Gór Świętokrzyskich, Wyżyny Sandomierskiej oraz Przedgórza Iłżeckiego. Dominującymi elementami rzeźby są szerokie, łagodne garby i wierzchowiny, które przeważają na obszarze, oraz płaskodenne doliny rzeczne. Ostoja leży na obrzeżeniu mezozoicznym paleozoicznego trzonu Gór Świętokrzyskich, na zboczach dolin rzecznych występują piaskowce, wapienie triasowe i jurajskie, przykryte utworami czwartorzędowymi, gliną zwałową i piaskami bądź miejscami grubą pokrywą lessową. Grubsza pokrywa lessowa występuje w SE części obszaru. Występują tu liczne odsłonięcia skalne, a wśród nich nieczynne kamieniołomy dolomitu w Dołach Opacich i piaskowca w Dołach Biskupich a także

kamieniołomy piaskowców triasowych i jurajskich oraz dolomitów dewońskich i wapiennych. Zbocza dolin rzecznych są często silnie rozczłonkowane wąwozami lessowymi i jarami oraz noszą ślady zjawisk krasowych. Na obszarze dwóch najatrakcyjniejszych wąwozów koło Kunowa zaprojektowano rezerwaty przyrody "Bukowska Góra" i "Udziców". Zbocza dolin często są bardzo wysokie i strome. Obszar leży w obrębie zlewni rzeki Kamiennej, lewobrzeżnego dopływu Wisły, wraz z dopływami. Największym dopływem Kamiennej jest Świślina z dopływem Pokrzywianki i Psarki oraz z szeregiem bezimiennych cieków. Naturalnych zbiorników wodnych jest niewiele. Tworzą się one głównie w dolinach rzecznych i nie posiadają dużej powierzchni. W miejscowości Wióry koło Dołów Biskupich utworzono rozległy zbiornik retencyjny. Największym kompleksem leśnym jest Las Krynecki z wieloma malowniczymi dolinkami rzecznymi, a w swojej północno-zachodniej części zawiera naturalne odsłonięcia piaskowców dolno-triasowych występujących w formie monumentalnych bloków objętych ochroną rezerwatową. W dolinie Kamiennej przebiegał niegdyś Staropolski Okręg Przemysłowy.

Ogółem stwierdzono tu występowanie 11 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, zajmujących łącznie ponad 34 % obszaru. Do najcenniejszych należą murawy kserotermiczne położone na zboczach dolin rzecznych, na ścianach wąwozów i skarpach śródpolnych, łąki o różnym stopniu wilgotności oraz starorzecza. Na różnego typu murawach kserotermicznych występuje wiele rzadkich i zagrożonych w skali kraju gatunków. W obszarze zlokalizowanych jest także wiele rozproszonych płatów grądów, głównie na zboczach dolin rzecznych, a także w obrębie często głębokich wąwozów lessowych. W dolinach rzecznych spotyka się płaty łęgów, głównie wierzbowych, wierzbowo-topolowych i olszowych. Niewielkie powierzchnie zajmują także murawy napiaskowe. Ostoja jest ważna zwłaszcza dla zachowania następujących siedlisk: dobrze zachowanych w skali kraju muraw kserotermicznych, z wieloma rzadkimi gatunkami, płatów łąk, zwłaszcza świeżych, ekstensywnie użytkowanych, fragmentów łąk trzęślicowych, oraz fragmentów zbiorowisk łęgowych oraz grądów.

Obszar ma bardzo duże znaczenie dla zachowania gatunków motyli z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, związanych ze środowiskiem wilgotnych łąk. Stanowisko modraszka telejusa zabezpiecza ciągłość występowania tego gatunku w Dolinie rzeki Kamiennej i chroni gatunek występujący na granicy zasięgu. Natomiast dla czerwończyka fioletka obszar ten stanowi jedyne w promieniu kilkudziesięciu kilometrów miejsce występowania. Inne, występujące na obszarze gatunki z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Dolina Kamiennej wraz z dopływami, a zwłaszcza rzeką Świśliną stanowi ważny korytarz ekologiczny o randze ogólnokrajowej. Ostoja posiada także znaczne walory krajobrazowe.

„Ostoja Jeleniowska"

Obszar o powierzchni 3589,2 ha obejmuje fragment drugiego co do wysokości pasma Gór Świętokrzyskich - pasma Jeleniowskiego, będącego przedłużeniem na wschód pasma Łysogórskiego. Ułożone jest ono równoleżnikowo, zbudowane z odpornych na wietrzenie skał kambryjskich, w całości pokryte lasami. W skład obszaru wchodzą wzniesienia: Góra Jeleniowska (535m n.p.m), Szczytniak (553,7 m n.p.m), i Góra Wesołówka (468,6 m n.p.m). Wierzchowiny mają wyrównane powierzchnie z łagodnymi spadkami.

Charakterystycznym elementem pasma są występujące na zboczach rumowiska piaskowców kwarcytowych tzw. gołoborza, największe z nich objęte są

ochroną rezerwatową. Stoki porozcinane są licznymi dolinkami, w niektórych znajdują się źródliska dające początek potokom. Podnórza pokrywa materiał zmyty ze stoków i warstwa lessu.

Jest to jeden z większych kompleksów leśnych zajmujących część Pasma Łysogórskiego w Górach Świętokrzyskich. Ostoja zdominowana jest przez lasy bukowo-jodłowe (żyzne i kwaśne buczyny, wyżynne bory jodłowe) rzadziej grądy i łęgi, sporadycznie występują niewielkie płaty łąk ekstensywnie użytkowanych. Na terenie obszaru występują tez dobrze wykształcone piargi i gołoborza krzemianowe.

Celem ochrony tego obszaru jest zabezpieczenie naturalnego lasu o charakterze górskim na niżu z obecnością gatunków chronionych i górskich (w przypadku wprowadzenia właściwych sposobów ochrony ekosystemów leśnych jest wysoce prawdopodobne spontaniczne odtworzenie się swoistej lasom naturalnym zoocenozy bezkręgowców, dzięki bezpośredniej bliskości Świętokrzyskiego Parku Narodowego i istnieniu potencjalnych dróg migracji fauny z jego obszaru).

Referat Rolnictwa i Środowiska
KIEROWNIK
Łukasz Dziekan

Uchwała Nr.....
Rady Powiatu Ostrowieckiego
z dnia.....

PROJEKT

w sprawie zatwierdzenia zmian w Statucie Zespołu Opieki Zdrowotnej w Ostrowcu Świętokrzyskim ul. Szymanowskiego 11

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt. 2 oraz art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 511,1815), w związku z art. 42 ust. 4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 2190, 1629,2219, Dz. U. z 2019 poz. 492, 730, 959), ***Rada Powiatu Ostrowieckiego uchwala:***

§ 1

W Statucie ZOZ w Ostrowcu Świętokrzyskim stanowiącym załącznik do Uchwały Rady Powiatu Ostrowieckiego Nr XLVI/291/2017 z dnia16 października 2017 r. w sprawie nadania Statutu Zespołu Opieki Zdrowotnej w Ostrowcu Świętokrzyskim, ul. Szymanowskiego 11, wprowadza się następujące zmiany:

1. **§ 5 otrzymuje brzmienie:**
   Organami Zakładu są:
   a. Dyrektor Naczelny,
   b. Rada Społeczna.
2. **§ 6 otrzymuje brzmienie:**
   Dyrektor Naczelny kieruje podmiotem leczniczym i reprezentuje go na zewnątrz.
3. **§ 9 otrzymuje brzmienie:**
   a) **pkt 4 otrzymuje brzmienie:**
   Roczne sprawozdanie finansowe ZOZ zatwierdza Rada Powiatu Ostrowieckiego.
   b) **pkt 5 otrzymuje brzmienie:**
   Wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego ZOZ dokonuje Zarząd Powiatu Ostrowieckiego.
   c) **pkt 8 otrzymuje brzmienie:**
   W przypadkach wskazanych w ustawie o działalności leczniczej Dyrektor Naczelny sporządza plan naprawczy i przedstawia go do zatwierdzenia Radzie Powiatu Ostrowieckiego.

§ 2

W pozostałym zakresie Uchwała Rady Powiatu Ostrowieckiego Nr XLVI/291/2017 z dnia 16 października 2017 r. w sprawie nadania Statutu Zespołu Opieki Zdrowotnej w Ostrowcu Św. ul. Szymanowskiego 11 nie ulega zmianie.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Ostrowieckiego.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

Przewodniczący Rady

Mariusz Pasternak

RADCA PRAWNY
Monika Mazur
KI - 944

UZSADNIENIE

Zgodnie z art. 42 ust. 1 i ust. 4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej statut podmiotowi leczniczemu nie będącemu przedsiębiorcą nadaje podmiot tworzący.

Zmiany w zakresie § 5 i 6 są zmianami porządkowymi celem ujednolicenia nazewnictwa Dyrektora ZOZ z pozostałymi zapisami statutu ZOZ w Ostrowcu Świętokrzyskim, umową o pracę oraz Regulaminem Organizacyjnym ZOZ.

Zmianie ulega organ podmiotu tworzącego uprawniony do zatwierdzenia istotnych spraw ZOZ w Ostrowcu Świętokrzyskim. Ustawodawca jak i orzecznictwo nie określa w niniejszym zakresie, który organ powiatu winien zatwierdzać sprawozdanie finansowe oraz plan naprawczy. Ze względu na wagę spraw oraz trudną sytuację ZOZ w Ostrowcu Świętokrzyskim zasadnym jest, aby decyzje omawiane i podejmowane były w jak najszerszym gronie przedstawicieli Powiatu Ostrowieckiego.

W związku z powyższym zasadnym jest podjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia zmian w Statucie Zespołu Opieki Zdrowotnej w Ostrowcu Świętokrzyskim ul. Szymanowskiego 11.

NACZELNIK
Wydziału Edukacji, Zdrowia
i Spraw Społecznych
Mariusz Lata

Uchwała Nr .....

Rady Powiatu Ostrowieckiego

z dnia ..... 2019 r.

w sprawie przyjęcia planu pracy Komisji Rewizyjnej Rady Powiatu Ostrowieckiego na rok 2020

Na podstawie art. 16 i art.17 ust.2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2019 roku, poz. 511, poz.1815) Rada Powiatu Ostrowieckiego uchwala, co następuje:

§1

Rada Powiatu zatwierdza plan pracy Komisji Rewizyjnej Rady Powiatu Ostrowieckiego na rok 2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Rada Powiatu Ostrowieckiego może dokonać zmian i uzupełnień w zatwierdzonym planie pracy.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Komisji Rewizyjnej Rady Powiatu Ostrowieckiego.

§4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Mariusz Pasternak

RADCA PRAWNY
Stanisław Leszczyński
KL-K 606

Ostrowiec Św. 26.11.2019r.

Plan Pracy Komisji Rewizyjnej Powiatu Ostrowieckiego na rok 2020

Lp.	Zadania	Termin realizacji
1.	Kontrola działalności ZOZ w Ostrowcu Św. W latach 2019r. 2020r. ***(kontrola planowa)***	Luty, marzec 2020r.
2.	- Analiza sprawozdania Zarządu Powiatu Ostrowieckiego z wykonania budżetu za rok 2018 - Opracowanie i przedłożenie Radzie Powiatu Ostrowieckiego wniosku absolutoryjnego.	maj czerwiec 2020r.
3.	Zatrudnienie i wydatkowanie dotacji przez podmioty prowadzące placówki opiekuńczo wychowawcze. ***(kontrola planowa)***.	Wrzesień, październik 2020r.
4.	Opracowanie planu pracy Komisji Rewizyjnej Powiatu Ostrowieckiego na rok 2020.	grudzień 2020r.
5.	Realizacja innych kontroli zleconych przez Radę Powiatu Ostrowieckiego.	styczeń – grudzień 2020r.

Plan pracy Komisji Rewizyjnej został przyjęty przez komisje na posiedzeniu w dniu 26.11.2019r.

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej

Piotr Maj

Uzasadnienie
do uchwały Rady Powiatu Ostrowieckiego Nr 2019
z dnia ..... 2019 roku

w sprawie przyjęcia planu pracy Komisji Rewizyjnej Rady Powiatu Ostrowieckiego na rok 2020.

Zgodnie z dyspozycją art.17 ust. 2 ustawy z dnia 05 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2019 roku poz.511, poz.1815) i § 20 ust. 4 Statutu Powiatu Ostrowieckiego, Komisja Rewizyjna Rady Powiatu Ostrowieckiego przestawia radzie projekt planu pracy do dnia 30 listopada roku poprzedzającego rok, którego dotyczy ten plan.